

שטר היתר עיסקא – מבוסס על נוסח ברית פנחס

אני/ו החותמים מטה _____ [בעל/י]

חנות/חברה/עמותה/עסק [_____]

מודיעים ומתחייבים בזה :

[א] שכל עניני הכספים ועסקים שאעסוק בהם ו/או שיעסקו בהם באי כוחי, בין באופן פרטי, ובין בתור בעל עסק/חנות/עמותה/חברה וכדו', בכל סניפיה ושלוחותיה באר"י ובחו"ל, בין עם אנשים פרטיים ובין עם חברות או גופים ציבוריים ו/או באי כוחם, הן מה שאתן לאחרים, או שיהיו חייבים לי, והן מה שאקבל מאחרים או שאהיה חייב להם, בכל סוגי אשראי ופקדונות כולל התחייבויות, ערבויות, שעבודים, משכנתאות, חסכוניות, הנפקת מניות והסחר בהם, כולל בעלות ועיסקי תיווך, נאמנות ושליחות המבוצעות על ידי, תשלומים מיסים וארנונות, מכירות וקניות באשראי ובהקפה ותשלומים מראש, קבלת שירותים מכל סוג שהוא, וכל שאר אופני תשלומים, וכן כל קבלת פעולת עבודות וכדו', וכן כל קבלת חפיצים וכל שוה כסף הן בתורת שאלה והן בתורת מכירה או שאר דרכים, בכל הנ"ל, כל שיש בהם חשש רבית מכל סוג איסור שהוא, ואף אם מוזכר באיזה שטר או קבלה וכדומה לשון הלוואה או רבית, או תשלום עבור חפץ ו/או מוצר, או שאר יתרות חוב וכדומה, כל אלו יהיו ביד החייב (בין אם אני החייב ובין אם אחרים חייבים לי) בתורת עיסקא כפי שיפורט להלן, ואין בלשון הכתוב כדי לבטל תוקף שטר זה המעיד שעל החוב חלו דיני עיסקא.

[ב] כל הנ"ל יהיה בידי המקבל ו/או החייב [להלן "המקבל"] בתורת עיסקא כתיקון חז"ל, ברווחים יהיה חלקו של המקבל מחצית מן הרווח, ובהפסד ישא המקבל ארבעים וחמשה אחוזים, והנותן חמישים וחמשה אחוזים, ובחלק הנותן יהיה על המקבל אחריות לגניבה ואבידה כשומר שטר.

[ג] עוד הוסכם שאם יעסקו בעסקים שאין בתנאי היתר זה כדי לבטל מהם איסור רבית, או שלפי מהות עסקיו של המקבל ברור מראש שלא יגיע לחלקו של הנותן הסך המוסכם כנזכר להלן, אזי תנאי ההתעסקות בעסקים אלו יהיו בתורת פקדון, שכולו פקדון בידי המקבל, ועל המקבל יהיה אחריות לגניבה ואבידה כשומר שטר, והריוח לאחר ניכוי ההצמדות יהא לנותן תשעים אחוזים ולמקבל עשרה אחוזים, ואם גם בזה אין בכדי לבטל איסור רבית אז לא יהיה על המקבל רק חיובי פשיעה, והריוח לאחר ניכוי ההצמדות יהא לנותן תשעים אחוזים ולמקבל עשרה אחוזים, ואם גם בזה אין בכדי לבטל איסור רבית, יקבל המקבל לשכר טירחון דולר אחד.

[ד] המקבל בין בתורת עיסקא בין בתורת פקדון יעסוק בדמי העיסקא בכל עסקיו המותרים היותר טובים ומובחרים לטובת העיסקא, בין בנכסי דנידי בין בנכסי דלא נידי, בין בעסקיו הקיימים, בין בעסקים שמכאן ולהבא, ותמורת המעות או החוב יקנה הנותן חלק בנכסיו ובעסקיו הטובים והקיימים של המקבל, וכן בכל עסק טוב וקיים שיקנה המקבל מכאן ולהבא יקנה חלק עבור הנותן ולטובתו, והכל באופן היותר מועיל. החלק היחסי בעסקים ייקבע על פי שומת שלושה בקיאים שהם רואי חשבון מוסמכים, יראי שמים ובעלי ניסיון בניהול עסקים שזהותם תקבע ע"י הנותן, ושומת הנכסים תהיה על ידי שלושה שמאי מקרקעין מוסמכים ויראי שמים [להלן "הבקיאים"]. פרטי העסק או הנכס שהנותן יהיה שותף בהם, ייקבע על ידי הבקיאים לפי הכדאיות שהייתה צפויה בשעת קבלת קנין בהתחלת העיסקא ולאחר מכן ייקבע שוב בשעת רכישת כל עסק או נכס חדש על ידי המקבל לפי מה שהיה צפוי בשעת הרכישה. חלות הקנין של הנותן בנכסיו ועסקיו של המקבל יהיה באמצעות הכסף שיתן הנותן למקבל או בכל דרך אחרת שדרכה יכול הקנין לחול. כתיבת שטר לא תעכב חלות הקנין.

[ה] כל האמור לעיל הוא אפילו אם נתתן העיסקא רק למטרה מיוחדת ומסויימת הרי שלמרות התנאי האמור במסמכים, הננו מסכימים כי מי שבידו העיסקא יעסוק בכל עסקיו לטובה בכסף הנ"ל וכן יקנה כל נכס לפי התנאים הנ"ל.

[ו] על המקבל להוכיח שנהג ועסק בנאמנות בדמי העיסקא כתקנת מהר"ם, ולא יהא נאמן על הפסד הקרן כי אם בעדים כשרים ונאמנים על פי דיני ישראל, ולא יהא נאמן שאין לו נכסים נוספים שנשתעבדו להעיסקא, וכן לא יהא נאמן על הרווח או אי הרווח או על התקופות הרווחיות, אלא לאחר שיעמוד בכל התנאים דלהלן: המקבל ייתן רשימה מדויקת של כל נכסיו ועסקיו שהיו לו בהם חלק משעת התחלת העיסקא ופירוט כל הרווחים וההפסדים שהיו לו במשך כל התקופה עם פירוט התאריך המדויק של כל רווח או הפסד והסבר מפורט על כל הפסד שהיה, עם תצהיר חתום בפני עורך דין על אמיתות הפירוט וההסברים במלואם. בנוסף לכך, יישבע המקבל שבועה חמורה על אמיתות כל הפירוט וההסברים שבועה על פי דיני התורה בבית דין רבני עליו יסכים הנותן. ככל שיש הסכם בורות על בית דין מסוים בהתקשרות הצדדים תהא השבועה בפני ביה"ד שנברר וככל שהוסכם על בורר יחיד מסוים תהא השבועה בפני בית דין שיוסמך לכך על ידי הבורר. במידה וביה"ד או הבורר המוסכם לא יהיה מוכן להשביע, יהיה הנותן רשאי להשיג בית דין אחר הקרוב ביותר בעולם שיחיה מוכן שהמקבל יישבע בפניו ואפילו שלושה תלמידי חכמים שאינם בית דין קבוע המוכנים להתוועד יחד לצורך קבלת השבועה. ככל שהנותן לא ישיג שום בית דין, יהיה הנותן מוכרח להסתפק בהצהרה או הן צדק או תקיעת כף, החמור מביניהם קודם. כמו כן, יצרף המקבל את כל המסמכים הנוגעים לעסקיו ולנכסיו שבידו, או שאמורים להיות בידו ואת כל ספרי החשבונות שבידו וכל

הרישומים והדוחו"ת. הפירוט וההסברים, המסמכים וספרי החשבונות יועברו לעיון הבקיאים האמורים לעיל וככל שיימצא סתירה בין המסמכים וספרי החשבונות לבין הפירוט וההסברים שעליהם נשבע או הצהיר המקבל, או שישתבר בעיני ביה"ד או בעיני הבקיאים האמורים לעיל שיש חוסר דיוק בפירוט או בהסברים, תיפסל שבועתו או הצהרתו של המקבל ונאמנותו בכל האמור לעיל. הוצאות בירור הרווחים וההפסדים על ידי בית דין ועל ידי המומחים, יחולו על המקבל, ככל שאין בכך איסור ריבית. יובהר שאין בהצגת המסמכים, ספרי החשבונות, דוחו"ת ומסמכים בנקאיים או מהרשויות, ראיות שיש בהם כדי לפטור מעדים ומשבועה, ושום אומדנא או מיגו ואפילו מיגו דאי בעי שתק לא יועילו לפטור את המקבל משבועה, למעט עדות כשירה ונאמנת על פי דיני ישראל. גם יורשי המקבל לא יהיו נאמנים בלא שבועת ברי מידיעה אישית על הרווחים ובלא עדים על הקרן וככל האמור לעניין המקבל עצמו. ככל שאין אפשרות הלכתית לפסול את נאמנות המקבל וב"כ מכוח מיגו, ייפסל נאמנות המקבל וב"כ בטענות שהמיגו בא מכוחן. וככל שיש צורך לתת נאמנות לנותן כדי לפסול מיגו של המקבל וב"כ או טענה מדין 'טענין ליורשים', ניתנת בזאת נאמנות לנותן נגד המקבל וב"כ, בכל טענה שמן הצורך לתת לנותן נאמנות על פי האמור לעיל. בעסקים בהם המקבל אינו מתעסק בעצמו תהא שבועת המתעסק בהם מועילה כשבועת המקבל עצמו ובתנאי שאין פשיעה או שינוי מדעת הנותן במסירת הכסף לידי מתעסק אחר.

[ז] עוד הוסכם, שאם יתן המקבל לנותן עבור חלקו בריוח כפי שיוסכם ביניהם, במפורש או במשתמע או בדרך של מנהג, בין אם מדובר באחוזים קבועים ובין אם מדובר בהפרשי הצמדה לסוגיה, הטבות ומענקים, או [בתשלום מראש] אספקת המוצר שהוזמן, או [במכירה באשראי ובהקפה] התשלום שסוכם במחיר המוצר וכדומה, או כל טובת הנאה שיש בה חשש ריבית, אזי יהא פטור מחובת ההוכחה, ומותר הריוח יהא לו לבדו.

[ח] כמו כן הותנה, שכל תשלום או הטבה שתנתן לפני ההתעסקות, לא יהא נחשב כי אם כתשלום על חשבון, שבמידה ויתברר שעל פי תנאי העיסקה אין המקבל חייב בתשלום זה, ינוכה סכום התשלום מהקרן.

[ט] עוד הותנה, שאם יתעכב הפרעון אחרי הזמן שנקבע בין הצדדים, אזי תמשיך העיסקה לפי התנאים הנ"ל עד לפרעון המושלם.

[י] כל קבלת ערבות שיש בהם חשש ריבית, הרי זה כפוף לכל התנאים שבשטר זה.

[יא] הוסכם, שבאופן שיותנה לשלם תשלומים מזמן לזמן, הרי בכל זמן תשלום נגמרת העיסקה, ואם ממשיך המקבל להחזיק הכסף, מתחיל עיסקה נוספת על פי התנאים שבשטר זה.

[יב] באופן שיחתמו יותר מאדם אחד, כל לשון יחיד שבשטר זה מתפרש כלשון רבים, ומחייב כ"א לעצמו וכולם ביחד באופן המועיל ביותר, וכל הסכמים שבין החותמים למטה שיש בהם חשש ריבית הם כפופים לתנאים שבשטר זה. כמו כן הותנה שאם אין היתר עיסקה זה מועיל על כל עסקי הח"מ או על כל פרטי איסורי ריבית, הרי זה יועיל על חלקם ובאופן שיחול באופן המועיל ביותר והממעט ביותר באיסורי ריבית לכל החתומים על שטר זה.

[יג] בכל מקום שהוזכר בשטר זה או בהסכם אחר שבין הצדדים שאם יש איסור ריבית באופן אחד יחול ההסכם באופן אחר, ייקבע שיש איסור ריבית אם לפי המחמיר (בכל ענין וענין לעצמו) מבין הספרים: ברית יהודה, תורת רבית ונתיבות שלום יוצא שיש חשש איסור ריבית שמן הראוי להחמיר ובאופן האחר יהיה נוטה יותר להקל. כאשר יש חשש ריבית שאין לו התייחסות בספרים הנ"ל או שלא ברור אם בספרים הנ"ל נקבע שמן הראוי להחמיר, ייקבע איסור ריבית אם לפי ראות עיני הבית דין שהצדדים ידונו אצלו ייראה שמן הראוי להחמיר.

[יד] כל האמור הוא החלטה גמורה ומחייבת שלי ושל בתי מסחר שבבעלותי, ובפירוש הותנה שאם מאיזה שהיא סיבה לא ידע המקבל או הנותן ענין היתר עיסקה זה, או שלא ידע בכלל מה זה היתר עיסקה, יהיו נוהגים בו תנאי עיסקה כפי תנאי שטר זה, ותחלנה עליו כל הזכויות והחובות שיש למקבל בעיסקה או לנותן בעיסקה, כפי תנאי היתר עיסקה זה, מאחר ועל פי החלטה זו לא נעסוק אנו ובית מסחרינו בשום עניני כספים שיש בהם חשש איסור, וכל המתעסק עמי, ועם בית מסחרינו, על פי תקנותינו הוא מתעסק.

שטר הית"ע זה מהווה חלק בלתי נפרד מההתקשרות החוזית המחייבת של חברה ובית מסחר שתחת בעלותי ולקוחותיה, ומחייב בכל דיון משפטי. ולמען תת תוקף ועוז לכל האמור לעיל, הננו כותבים זאת לזכרון בספר, ומפרסמים גלוי לכל תקנותינו והחלטותינו זו.

כל הנ"ל נעשה בקנין סודר וקנין אג"ק בפני בד"ח באופן המועיל ע"פ תורתנו הק', וכתקנת חז"ל, והכל שריר וקיים.

ולראיה באתי על החתום, יום _____

חתימה: _____